

**KOHTUTE HALDAMISE NÕUKOJA
KAHEKÜMNE SEITSMENDA ISTUNGI
PROTOKOLL**

Tallinnas

17. märtsil 2006

Kohalviibijad:	Märt Rask , Riigikohtu esimees, kohtute haldamise nõukoja esimees Lea Laarmaa , Riigikohtunik Ago Kutsar , Tartu Ringkonnakohtu esimees Malle Seppik , Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik Merike Toomet , Viru Ringkonnakohtu kohtunik Helve Särgava , Harju Maakohtu esimees Donald Kiidjärv , Tartu Maakohtu esimees Kristel Pedassaar , Pärnu Maakohtu kohtunik, sõnaõigusega liige Allar Jöks , õiguskantsler Aivar Pilv , Advokatuuri esimees Norman Aas , Riigi peaprokurör Mait Klaassen , Riigikogu liige (saabus kell 13.15) Gea Suumann , Riigikohtu esimehe abi Eveli Kuklane , Riigikohtu pressiesindaja Igor Amann , Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik Margus Sarapuu , Justiitsministeeriumi asekanstler, sõnaõigusega Timo Ligi , Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse juhataja Kristel Laurson , Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse referent
Juhatas Protokollis	Märt Rask , Riigikohtu esimees, kohtute haldamise nõukoja esimees Kristel Laurson , Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse referent

Algus kell 13.00

Lõpp kell 14.55

Päevakord

1. **Uue kohtute haldamise nõukoja liikme Kristel Pedassaare tutvustamine**
2. **Eelmiste istungite protokollide kinnitamine**
3. **Igor Amanni Tallinna Ringkonnakohtu esimeheks nimetamisele nõusoleku andmine**
4. **Tallinna ja Tartu halduskohtute kodukordadele nõusoleku andmine**
5. **Justiitsministri 27. oktoobri 2005 määruse nr 47 "Maa-, haldus- ja ringkonnakohtu kohtunike arv ja jagunemine kohtumajade vahel" muutmise määrusele nõusoleku andmine**
6. **Ülevaade statistilisest töökoormuste erinevusest esimese astme kohtutes**
7. **Kohtute meediasuhtluse korrale hinnangu andmine**
8. **Järgmise kohtute haldamise nõukoja istungi aja määramine.**

1. **Uue kohtute haldamise nõukoja liikme Kristel Pedassaare tutvustamine**

Rask tutvustab uut KHN liiget Kristel Pedassaart.

Rask – kuna nüüd enam ei ole kohtute haldamise nõukojas ühtegi halduskohtunikku, siis teen ettepaneku tulevikus kõik KHN materjalid saata kohtunike ühingule, mille kaudu ka halduskohtunikud saavad arvamust avaldada.

KHN liikmed on ettepanekuga nõus ning ministeeriumil tulevikus selle nõudega arvestada.

2. **Eelmiste istungite protokollide kinnitamine**

Justiitsministeerium esitab kinnitamiseks 2. detsembri 2005, 01. veebruari 2006 ja 10. veebruari 2006 protokollid.

KHN liikmetel ei ole eelmistele protokollidele märkusi ega parandusi.

Seppik – tulevikus võiks lasta kõikidel KHN liikmetel avaldada arvamust esitatud paranduste kohta. Praegu viidi kõik elektroonilisel esitatud parandused sisse ilma teiste arvamust küsimata.

Rask – tulevikus saadetakse KHNi istungi protokolliga kohta tehtavad märkused kõikidele KHN liikmetele ning istungil tuleb kinnitamisele parandustega terviktekst.

3. Igor Amanni Tallinna Ringkonnakohtu esimeheks nimetamisele nõusoleku andmine

Sarapuu selgitab Tallinna Ringkonnakohtu esimehe ametisse nimetamise käskkirja.

Amann – pean enda esimehe kandidaadiks esitamist suureks auks ja lugupidamise märgiks. Minu eesmärgiks on tagada Tallinna Ringkonnakohtus senine kodurahu, hea töömeeleolu ning töö efektiivne toimimine. Tulevikus loodan, et ka tsiviilkohtunikel on mõistlik hulk kohtuasju käes. Suurt revolutsioonäri minust oodata ei maksa.

Särgava – kas praegu on tsiviilkolleegiumis suurem jääk kui halduskolleegiumis?

Amann – praegu saabub tsiviilkohtunikele kaks korda rohkem asju, kuid halduskohtunikel on suurem jääk. Kui halduskolleegium alustas, oli neil väike koormus, ma ei oskagi selgitada, kuidas selline jääk tekkis.

Laarmaa – halduskolleegium vaatas 2004. aastal kohtuniku kohta läbi vähem asju kui tsiviilkolleegium. Suure jäägi viga tuleb üles otsida, et olukord muutuks.

Amann – praegu vaadatakse halduskolleegiumis läbi rohkem asju, kui sisse tuleb, nii et jääk väheneb. Kahjuks on jääk iseenesest küll suur. Aga administraatorina ei saa ma tegelikult teha ettekirjutusi, kuidas lahendada asju nii, et jääk väheneks.

Pilv – protsessiosalise seisukohalt on olukord halb. Keegi ei taha kuulda, et aasta otsa peab istungit ootama.

Amann – võib-olla peaks seadusandja menetluskorra üle vaatama. See võib lahendada probleemi, kuna praegu rõhutatakse just eriti haldusasjades uurimisprintsipi. Ehk tekib võimalus, et terves mahus ei pea kaebust menetlema, teistes protsessides on see võimalus ju olemas.

Rask – mina olen kuulnud, et uue halduskohtumenetluse seadustiku peale on hakatud mõtlema.

Sarapuu – see on õige. Samas on siin ka vaidlusi teemadel, kas halduskohtumenetluse ja tsiviilkohtumenetluse seadused peavad olema eraldi või teineteist täiendama, nagu siiani. Samas saame me esitada eelnõu menetlemiseks alles aasta-poolteise pärast, kui on kokku tulnud uus Riigikogu.

Igor Amann lahkub enda kandidatuuri arutelu ajaks saalist.

KHN liikmetel on võimalus avaldada arvamust kandidaadi kohta.

Särgava – minu ettepanek on anda Igor Amannile nõusolek.

Rask – panen hääletusele: kas KHN liikmed on selle poolt, et anda nõusolek Igor Amanni nimetamiseks Tallinna Ringkonnakohtu esimeheks.

Kõik KHNi liikmed on poolt.

Otsustati: anda nõusolek Igor Amanni Tallinna Ringkonnakohtu esimeheks nimetamisele.

Igor Amann saabub tagasi saali.

Rask – soovime jõudu, KHN toetas üksmeelselt Sinu kandidatuuri.

4. Tallinna ja Tartu halduskohtute kodukordadele nõusoleku andmine

Sarapuu – esitatud kodukorrad on koostatud kohtunike poolt ning kohtu üldkogus ka heakskiidu saanud.

Rask – kas KHN liikmetel on kommentaare, märkusi, ettepanekuid?

Jõks – minul on nõunike poolt mitmel leheküljel esitatud ettepanekud. Ma ei hakka neid kõiki praegu ette lugema, aga mul on järgmine ettepanek – ma lasen nõunikul saata märkused KHN liikmetele ja vastavatele kohtutele ning nemad võiksid need kriitilise pilguga üle vaadata. Seejärel nad kas viivad muutused sisse või mitte ning esitavad kodukorrad uuesti KHNile. Selle kooskõlastamise võib siis teha ka elektrooniliselt.

Rask – ühinen õiguskantsleri ettepanekuga selles osas, et normitehniliselt on Tartu Halduskohtu kodukord suhteliselt halb. Meie peame siinkohal ka sellele mõtlema, kas eesmärk on, et kõikidel kohtutel oleksid ühesugused kodukorrad või millises ulatuses peaksid nad olema vastavale kohtule spetsiifilised?

Sarapuu – lisaks kohtu kodukorrale on meil ka kantselei kodukord. Kõikidele kohtutele ühtne regulatsioon on kantselei kodukorras kirjas. Kohtu kodukorras võiks olla märgitud sisemine töökorraldus, mis meie meelest võib olla kohtuti erinev.

Särgava – minu arvates peab olema kohtu kodukord selline, mis reguleerib konkreetse kohtu tööd, seda tema spetsiifikale vastavalt.

Kiidjärv – Tartu Maakohus ei ole veel oma kodukorda esitanud, kuna meil on kuus kohtumaja ning tekkisid küsimused selle kohta, kas kõikidel peab olema täpselt samasugune kodukord.

Lisaks tahan märkida, et kohtu kantselei osatähtsus kohtuasjades on tõusnud ning kantselei peaks olema kohtuesimehe otsealluvuses, sest mitmeski ülesandes, mida kantselei täidab, puudub kohtudirektoril igasugune pädevus korraldusi anda. Näiteks vastutab kantselei jõustamiste eest, millega kohtudirektoril mingit tegemist ei ole.

Toomet – kodukordasid lugedes jäi mulle silma, et osad kohtud kirjutavad õigusteenistuse kohtu esimehe alluvusse, aga osad jätavad selle reguleerimata – pole arusaadav, kelle alla konkreetselt õigusteenistus kuulub. See on see asi, mis peaks olema selgelt välja toodud.

Kutsar – mina leian, et kohtute kodukordades peaksid teatud kindlad asjad sees olema. Kodukorrad võivad olla erinevad, kuid neil peab kindlasti olema ka ühisosa. Samuti tuleb selgeks teha, mida see kodukord konkreetselt reguleerib.

Rask – ärme hakka neid tekste siin praegu analüüsima. Panen hääletusele ettepaneku, et kohtud vaataksid need kodukorrad uuesti üle tehtud ettepanekuid arvestades ning esitaksid kodukorrad uuesti KHN-le kooskõlastamiseks 10. aprilliks, mille järel toimub elektrooniline hääletus. Samaks tähtjaks ootame ka Tartu Maakohtu kodukorda.

KHN liikmed on selle ettepanekuga nõus.

Aas – meie ülesanne ei ole suruda peale ühtset kodukorda, vaid kontrollida, et midagi vajalikku pole sealt välja jäänud.

Jöks – kui meie anname dokumendile nõusoleku, siis võtame endale ka vastutuse selle kvaliteedi ja sisu eest.

5. **Justiitsministri 27. oktoobri 2005 määruse nr 47 "Maa-, haldus- ja ringkonnakohtu kohtunike arv ja jagunemine kohtumajade vahel" muutmise määrusele nõusoleku andmine;**

Sarapuu teeb lühikese kokkuvõtte määruse muutmise vajadusest.

Seppik – kas ma saan õigesti aru, et määruse muutmine puudutab vaid ruume, mitte tööjaotusplaani? Kui see puudutab tööjaotusplaani, siis ei tohi ministril sekkumisõigust olla. Kui muuta määrust sellisel, siis peavad need kolm kohtunikku hakkama lahendama maakonna asju.

Särgava – praeguse määruse järgi peaks Kentmanni kohtumajas töötama 34 kohtunikku, aga meil on seal ruumipuudus. Need kolm Tartu mnt kohtumajaja minevat kohtunikku hakkavad arutama Kentmanni kohtumaja teeninduspiirkonna asju.

Pedassaar – tähelepanu tuleb pöörata asjaolule, et kohtualluvus on ju kohtumajade järgi.

Rask – seadust lugedes on meil vaja ka ringkonnakohtu esimehe arvamust määruse muutmiseks.

Sarapuu – seda meil ei ole.

Laarmaa – arvestada tuleb ka sellega, et kohtusse pöörduvad teavad, et Kentmanni kohtumajas lahendatakse tsiviilasju. Kui nüüd kolm kohtunikku läheb Tartu maanteele, siis võib tekkida segadus selles osas, kus konkreetselt istung toimub.

Rask – mul on ettepanek seda küsimust mitte arutada, kuni meil ei ole ringkonnakohtu esimehe arvamust. Ootame maakohtu esimehe põhjenduste paketti ning ringkonnakohtu esimehe arvamust ning arutame seda küsimust siis, kui need mõlemad olemas on.

Sarapuu – kas KHN on sellisel juhul nõus elektrooniliselt seisukohta võtma.

Särgava – asja mõtte on selles, et kohtunikud jäävad arutama Tallinna linna asju, aga nende füüsiline asukoht on Tartu maantee kohtumajas.

Seppik – siin ongi küsimus – kui määrust muuta, siis peaksid need kolm kohtunikku hakkama maakonna asju lahendama. Aga võiks hoopiski teha nii, et kohtunikud on Kentmanni kohtumaja kohtunikud, kelle füüsiline asukoht on Tartu mnt kohtumajas.

Rask – ma jään selle ettepaneku juurde, et täna seda teemat mitte edasi arutada. Ootame ära maakohtu esimehe põhjendused ja ringkonnakohtu esimehe arvamuse ning arutame siis edasi. Kui nende kahe seisukohad langevad kokku, siis pole KHNil teistsugust seisukohta mõistlik võtta.

Panen hääletusele – kas KHN liikmed on nõus, et teema vajab täiendavat ettevalmistust ning arutame seda dokumentide saabudes elektrooniliselt?

KHN liikmed on ettepanekuga nõus.

KHN liikmed ootavad nimetatud dokumente järgmise nädala jooksul.

6. **Ülevaade statistilisest töökoormuste erinevusest esimese astme kohtutes**

Ligi teeb ülevaate statistikast.

Seppik – mida tähendab tabelis märgitud suurim saabunud ja vähim saabunud asjade arv?

Ligi – need on suurima koormusega kohtusse ja vähima koormusega kohtusse saabunud asjade arv. See tabel oli arutusel ka kohtudirektorite nõupäeval. Mõte oli näidata, milline oli koormus eelmisel aastal, tuua välja koormuste erinevused kohtuti ning selgitada koormuste ühtlustamise vajadust.

Pedassaar – kas sellega seoses tulevad nüüd tööjaotusplaanidesse muudatused?

Ligi – kohtudirektorid kindlasti ei kinnita tööjaotusplaane. Meie mõte oli selles, et kohtudirektorid ei pea olema koormuse vähendamise täideviijad, kuid nad võiksid koormuste ühtlustamiseks esimeestega diskussiooni alustada. Reformi tulemusi veel hinnata ei saa, kuna kohtudirektorid on vaid paar kuud ametis olnud. Tean küll seda, et Tallinna Halduskohtus on tööjaotusplaanis sees teatud asjade Pärnusse lahendamiseks suunamine.

Aas – kas statistika on arvatud kohtunikukohtade või täidetud kohtade põhjal?

Ligi – täidetud kohtade põhjal.

Aas – statistika suhtes on keeruline see, et piirkondade lõikes võib tulla sama koormus, kuid kohtumajade kaupa võib olla erinevus väga suur. Seda tuleb arvestada.

Laarmaa – 2005. aastal kohtusse tulnud kaebuste arvu juures peame silmas pidama seda, et Tallinna Linnakohtusse tuli tol suvel terve aasta jagu hagnosisid sisse.

Mina leian, et koormusi peab saama võrrelda kohtumajade kaupa.

Kiidjärv – mina leian ka, et koormusi tuleks võrrelda kohtumajade kaupa. Samas on tekkimas ohu märk – kui piirkondade koormused jäävadki nii erinevaks, on väiksema koormusega piirkondade kohtunikel hirm, et hakatakse kohtunike arvu vähendada, et kõigil oleks ühesugune suur koormus.

Rask – Justiitsministeerium võiks teha kohtunike lõikes koormuste statistikat – mitte küll nimeliselt aga niimoodi, et saaks ühe kohtuniku kohta koormust teada. Samas peaks sellist statistikat olema võimalik sorteerida nii kohtumajade kui kohtute kaupa.

Pedassaar – statistika tegemisel peaks arvestama ka abitööjõuga. Tallinnas näiteks on palju konsultante, teistes kohtades teevad kohtunikud ise kogu selle töö. Leian, et õigema statistika saamiseks peab arvestama ka abitööjõu hulga.

Ligi – 2005 aasta kohta saaks teha statistikat vaid KOLA andmete põhjal ja selle andmeterviklikkus on küsitav.

Särgava – statistika ei tohiks olla vaid ühe aasta oma. Tendentside nägemiseks peab olema ees minimaalselt kolme aasta statistika. Samuti olen nõus sellega, et objektiivse hinnangu saamiseks peaks arvestama ka abitööjõuga.

Rask – lepime kokku, et saame septembrikuuks põhjalikumalt ette valmistatud statistika. Palun esitada kuu aja jooksul KHN liikmetele ja kohtute esimeestele statistika arvestamise meetodika. Siis saavad nimetatud isikud meetodikale hinnangu anda ning vajadusel sellele täiendusi teha.

Sarapuu – sügisesel KHN istungil oli meil ette valmistatud viie aasta statistika. Olen nõus, et selle traditsiooni jätkamine on hea mõte. Praegu tegeleme ministeeriumis statistikapäringute kaasajastamisega. Maikuu KHN-ks on plaan statistilise aruandluse teemat käsitleda.

Rask – oleme siis jõudnud kokkuleppele, et kuu aja jooksul saadetakse meile statistika arvestamise meetodika, ning hiljem saame statistika kohtunike lõikes.

7. Kohtute meediasuhtluse korrale hinnangu andmine

Rask tutvustab Riigikohtu pressiesindajat Eveli Kuklast.

Kuklane – Justiitsministeeriumi poolt tuli kohtute pressiesindajatele ettepanek kohtute ja ajakirjanduse üldiste suhtlusaluste koostamiseks. Meil on selle üle hea meel, sest meil oli ka endal plaan selline ettepanek teha.

Meie panime kokku maksimumprogrammi, millele on tagasiside olnud üsnagi kriitiline nii vormi kui sisu osas. Aga kuna tegemist on alles toore asjaga veel, on igasugune tagasiside vajalik.

Meie mõte on selline, et esitame suhtluse alused kohtunikele arutamiseks ja hinnangu andmiseks. Meie lootus on, et valmisdokument ei oleks sisutühi paber, mis ütleb, et kõik toimub seaduse alusel.

Tahaksime arutada ka teemal, mis rolli on kohtunik endale nõus meediasuhtluses võtma.

Rask – meil ei ole põhjust olla rahul olukorraga, kuidas õigusemõistmist meedias kajastatakse.

Ettevalmistatud dokument väärrib tõsiselt arutamist kohtunike poolt.

Jõks – tunnustan inimesi, kes selle dokumendi kokku panid. Kui vaadata kohtunike suhtlemist ajakirjanikega, siis ei ole see viie aasta jooksul sugugi muutunud. See dokument eeldab kohtunike poolt suhtumise muutumist.

Sarapuu – tagasisides on märgitud ka, et osad asjad on seaduses niikuinii kirjas, milleks neid korrata. Samas on hea mõte, kui ühe ala regulatsioon on kompaktselt koos.

Küsimus on selles, kas juhend peaks olema juhend vaid pressinõunikele või võiks ka sisult kohtunikule natuke kohustuslik olla.

Kuklane – kohtunike foorumil võiks seda dokumenti tutvustada, aga suures ringis kõigi kohtunikega arutada ei ole hea mõte.

Rask – tegu on väga vajaliku teemaga ning seda tuleb arutada. Meie eesmärk ei ole saada järjekordselt mingit dokumenti, vaid selle olukorra sisuline arutelu.

Aas – see dokument iseenesest ei olegi nii tähtis kui just selle arutelu algatamise protsess.

Särgava – minu ettepanek on see dokument esitada kohtu esimeeste kaudu kohtunikele arutamiseks. Peale arvamuste laekumist võivad pressiesindajad selle dokumendi uuesti läbi arutada ning siis KHN-le esitada.

8. Järgmise kohtute haldamise nõukoja istungi aja määramine.

Järgmise KHN istungi toimumise aeg on 19. mai 2006 kell 12.00.

Märt Rask

Kristel Laurson